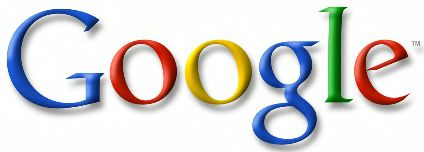
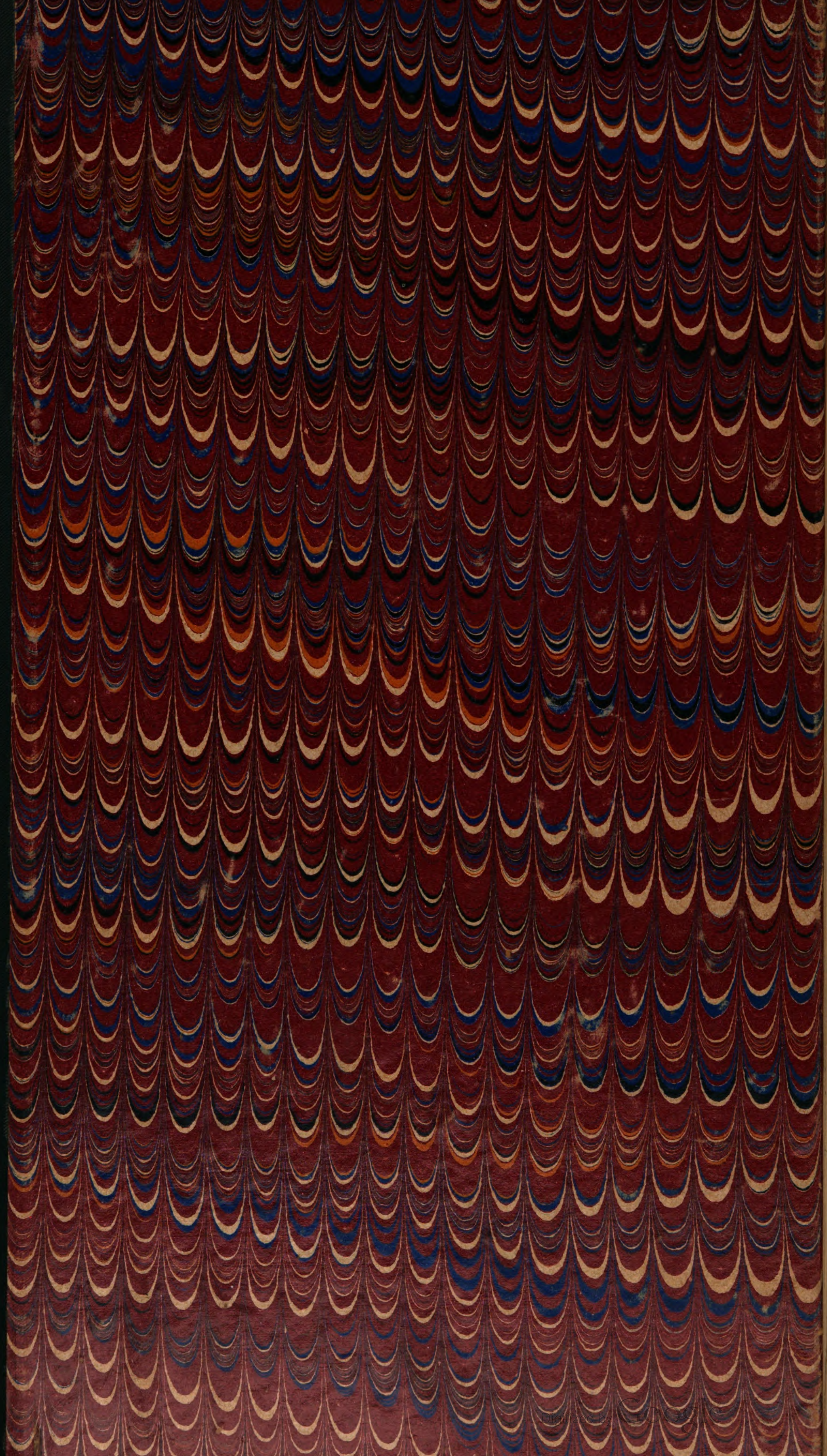

Ett försök att bestämma en del af de utaf H. Strøm beskrifna Norska Insekter.

af

H. D. J. Wallengren

(Christiania Videnskabsselskabs Forhandlinger 1880. No. 2).

Christiania.
I Commission hos Jacob Dybwad.

cf. H. Hagen Ueber die entomologischen Arbeiten Hans Ströms
Stett. Ent. Zeit. 1873 T. 34 p. 225

Ett försök att bestämma en del af de utaf H. Strøm beskrifna Norska Insekter.

Hans Daniel Johan
Af
H. D. J. Wallengren.

Dels uti det Kongl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter, dels uti Det Trondhiemske Selskabs Skrifter och dels uti Nye Samling af det Kongl Danske Videnskabers Selskabs Skrifter har H. Strøm lemnat beskrifningar och äfven figurer af en hel del norska insekter, som han hufvudsakligen samlat nordanfjells. Dessa beskrifningar tyckas till största delen hafva förblifvit obekanta för sednare Entomologer, ehuru de icke blott utgöra ett ansenligt bidrag till kännedomen om Noriges insektfauna, utan äfven lemna värdefulla biologiska underrättelser om de beskrifna arterna. En och annan art, som af Strøm beskrifvits, har af sednare författare, som ej känt Strøms afhandlingar, blifvit beskrifven såsom ny och sålunda tillagts annat artnamn, hvarföre det af Strøm gifna bör enligt prioritetslagen i vetenskapen upptagas och det nyare namnet förkastas, så snart med full visshet kan påvisas hvilken art Strøm åsyftat.

Vi hafva likväl icke haft tillgång till alla de skrifter, hvari Strøms afhandlingar under titel af „Beskrivelse over Norske Insecter“ äro intagne, utan endast spridda delar deraf, hvarföre här ej heller kan påräknas en fullt genomförd granskning af dem. Vi hålla oss således för närvarande hufvudsakligen till de af honom beskrifna Lepidoptera och Neuroptera, för så vidt beskrif-

ningar af dessa innehållas uti de för oss tillgängliga delar af ofvannämnde sällskapers skrifter, och börja med:

Det Trondhiemske Selskabs Skrifter. III. Deel. Kiøbenhavn 1765.

Pag. 407. *Papilio ligea* är utan tvifvel Erebia ligea (Lin.), om hvars förekomst Förf. anmärker: „den sees i Mængde paa Lyng-Marken, som gaar op till Fieldene, eller paa Field-Siderne".

Pag. 408. *Papilio plebejus Argiolus.* Denna art kan ej vara den liknämniga Linnés art eller sednare författares *Cupido argiolus*, emedan den enligt Strøms uppgift skal vara lik *C. argus* L. och hafva „sorte og brandgule Pletter under de bagerste Vinger" samt dessutom på undre sidan „mange sorte Puncter omgivne med lyse Ringe", hvilket allt icke kan lämpas på *C. argiolus.* Strøm kan icke heller hafva haft för sig vid nedskrifvandet af artens beskrifning *C. optilete* Knock, dels till följe deraf att vingarnes färg på öfre sidan skall vara „violet-blaa" och på undre sidan „lysere eller blegere", dels till följe deraf att bakvingarne skola likt *C. argus* Lin. hafva på undre sidan „sorte og brandgule Pletter", hvilket allt ej inträffar på *C. optilete.* Den enda art, hvarpå Strøms beskrifning till alla delar kan lämpas, är *C. icarus* Rott. (*Lycæna alexis* Ochs. Wallengr.), till hvilken art också uppgiften: „Den flyver overalt omkring paa Engene" fullkomligt passar.

Papilio plebejus Virgaureæ är samma art som Linnés eller *Polyommatus Virgaureæ* auct. Äfven honan beskrifves, ehuru Strøm var oviss hvilkendera som var hanne eller hona, eller om denna sednare ej skulle anses för egen art.

Pag. 410. *Phalæna Geometra luteolata* är likaledes samma art, som Linné i Syst. Nat. X beskref under detta namn, och som han sedermera i Fauna Suecica beskref under namn af *Geom. cratægata*, således sednare författares *Rumia cratægata.*

Pag. 411. *Phalæna Geometra fluctuata.* Äfven denna är utom allt tvifvel Linnés art eller sednare författares *Cidaria fluctuata.*

Om denna anmärker Strøm: „Den flyver omkring om Sommer-Aftener, og sætter sig ofte paa Vinduerne".

Phalæna Tinea Swammerdamella är äfvenledes Linnés art eller nyare författares *Nemophora Swammerdamella*. Det kan nemligen ej vara *N. Panzerella* Hübn., ehuru färgen på vingarne säges vara „guul- eller rød-agtig hvid overalt", hvilket för båda arterna är gemensamt. Hade sednare arten åsyftats, så hade utan tvifvel Författaren, som vid sina beskrifningar visar sig vara ytterst noggran, anmärkt den mörka streck vid diskfältets slut, som karakteriserar arten, men derom nämnes ej ett ord. På *N. metaxella* Hübn., hos hvilken denna mörka streck är mindre märkbar, passar åter icke vingarnes färgbeskrifning. Färgen är nemligen här gulgul och ej gulaktigt eller rödaktigt hvit, såsom den hos Strøms art skall vara. Det lider derföre intet tvifvel att Strøms art är den liknämniga Linnés. Ehuru den icke upptages uti „Enumeratio Insectorum Norvegicorum" fasc. III, der de båda andra finnas anförda (pag. 156), hörer den dock på grund af Strøms beskrifning till Noriges fauna. Den förekommer äfven i Nordlanden och Finmarken.

Pag. 412. *Libellula grandis* (Tab. VI. fig. 9.), hvilken omständligt beskrifves både till färg och kroppsdelarnes form, är den liknämniga Linnés art. Författaren anmärker: „Dette Insect forekommer som alle andre af sit Slag, ved Vande- og Elve-Bredde".

Pag. 414. *Panorpa germanica* (Tab. VI. fig. 10), hvarom det, sedan kroppsformen och kroppsdelarne blifvit noggrant beskrifna, heter: „Vingerne ere besprengte med sortbrune Pletter, de øverste ungefehr med otte, de andre med sex, foruden en sortbrun Kant allerbagerst, og en Kant-Punct paa yderste Side af samme Farve", är otvifvelaktigt Linnés art, såsom af beskrifningen på vingarnes färgteckning synes, ehuru Förf. ej observerat den olikhet, som förefinnes emellan *P. communis* och *P. germanica* uti analtångens beskaffenhet. Det är likväl en hanne, som Författaren haft för ögonen. Den enda art, som skulle kunna med nu ifrågavarande sammanblandas, vore *P. alpina* Ramb., hvilken tillhör bergstrakterna och möjligtvis äfven förekommer på vår halfö, ehuru den ännu

ej der blifvit anmärkt. Denna art har likväl ingen „sortbruun Kant“ utan endast antydning till bruna fläckar i vingspetsarne. (Se vidare härom vår afhandling om Skandinaviens Neuroptera i Kongl. Svenska Vet. Akad. Handl. Band. IX. No. 8).

Det Kongl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter. IV. Deel. Kiøbenhavn 1768.

Pag. 333. *Phalæna Bombyx antiqua* (Tab. XVI. f. 14 ♀) är den liknämniga Linnés art, aldenstund det angifves att den har „to smaa Lappe i Steden for Vinger“, hvilket icke är förhållandet med *Orgyia gonostima* Fabr. Beskrifningen af larven häfver dessutom allt tvifvel. Såsom näringsämne för larven angifves „Vikker og Blaabær-Blade“, och att larven helst åt bladen af förstnämnda slaget. Att han håller till godo med *Vaccinium* har man vetat, men att han äfven och heldre anlitar Vicker har, så vidt vi veta, hittills varit obekant.

Pag. 335. *Phalæna Noctua pronuba* kan ej vara den liknämniga Linnés art, hvilken saknar svart fläck i disken af bakvingarne, hvaremot Strøms art skall hafva på nämnde vingar „en lille brun Stræg i Midten“. Här kan således endast ifrågakomma *Agrotis comes* W. V. eller *Agrotis orbona* Hufn., hvilka båda hafva ett sådant streck i midten af bakvingarne. Då likväl Författaren ej nämner ett ord om de skarpt markerade svarta fläckar, som finnas i framkanten nära vingspetsen hos sistnämnda art och hvilka genast falla i ögonen, kan beskrifningen ej afse denna art. Hade Författaren haft denna art för ögonen, så hade han utan tvifvel lika såväl omnämnt dessa fläckar, som han omnämner båda diskfläckarne (den njurformiga och den runda fläcken) med sina ljusa ringar, hvilka båda två falla mindre i ögonen än de andra. Det kan således ej vara här fråga om *A. orbona*, utan Författaren afser med sin beskrifning ganska säkert *Agrotis comes*, hvilkens framvingar sakna alla fläckar utom de båda diskfläckarne. Denna art upptages ej uti Enumeratio Ins. Norvegicorum, ehuru den, såsom nu blifvit visadt, tillhör Noriges fauna.

Phalæna Noctua lunula (Tab. XVI. f. 15) är en af Strøm ny

benämnd art, hvilkens vingar skola öfverallt hafva violettsvart färg „med en temmelig Glands, og adskillige bølgagtige Tværlinier over Vingerne, af mørkere Farve“. Vidare heter det att midt på framvingarne, „henved yderste Kant, sidder en lille krum Linie, som en Halv-Maane. Samme er guul, og har adskillige gule Puncter oven for sig, foruden eendeel næsten ukiendelige Puncter i yderste Kant af samme Vinger“. Bakvingarne beskrifves såsom ljusare, med hvita fransar. Man skulle kunna genom denna beskrifning förmås att tänka på *Luperina secalis* Bjerk., men dels är ej denna arts njurformiga fläck gul, dels är ej vingarnes grundfärg violettsvart, dels är också figuren, som angifver storleken, alltför stor för ett sådant antagande. Äfven om *Helotropha nicticans* Lin. med sin gula njurformiga fläck kunde man påminnes, men den violettsvarta vingfärgen hindrar dock sådant. Äfven hindras man af samma skäl att antaga det Författaren har haft för ögonen *Helotropha leucostigma* Hübn. *Agrotis nigricans* Lin. var. *rustica* Ev. har den njurformiga fläcken gul och stundom af samma form, som angifves på Strøms figur, men dels äro vingarnes tverlinier hos denna otydliga, hvaremot de på nämnde figur äro ganska skarpt markerade, dels är den svartaktiga färgen ej violett, dels är slutligen också den på figuren angifna formen af thorax en helt annan. Figuren visar nemligen, att thorax är försedd med en hårtofs, hvarom beskrifningen helt och hållet tiger, då det der blott heter: „Ryggen lodden“, ehuru i diagnosen säges att arten är „cristata“. Sedan man öfvertygat sig härom, är det ej svårt att säga hvilken art Ström haft för ögonen vid nedskrifvandet af beskrifningen. Det har icke kunnat vara någon annan än *Hadena persicariæ* Lin., på hvilken också beskrifningen och tverliniernas form, sådan figuren angifver den, fullkomligt inträffar. Endast formen af den njurformiga fläcken synes vara annorlunda, men man träffar af arten äfven exemplar, hos hvilka endast den gula kärnan af nämnde fläck qvarstår, under det att det öfriga är helt och hållat betäckt af grundfärgen, och det har utan tvifvel varit ett sådant exemplar, som legat till grund för Strøms beskrifning. Figuren angifver tydligen hårtofsens trattform å thorax,

hvilken är temligen karakteristisk för arten. Det af Strøm gifna namnet är af yngre datum än Linnés och kommer således ej att upptagas inom vetenskapen annorlunda än uti synonymien.

Pag. 336. *Phalæna Noctua variegata* (Tab. XVI. f. 16) är likaledes en af Strøm ny benämnd art, men äfven denna var redan af Linné beskrifven under namn af *Noctua chi.* Strøms figur och beskrifning lemna ej något tvifvel härom. Det enda som kan anmärkas är att de svarta teckningarne såväl på thorax som på vingarne äro för skarpa.

Phalæna Geometra lactearia är samma art som Linnés, eller sednare författares *Jodis æruginaria*, ehuru både Strøm och Linné författat sina beskrifningar efter starkt afnötta exemplar, så att tverbanden ej observerats. Sådana afblekta exemplar förekomma ej sällan på det sista af artens flygtid. Den är ej upptagen i Enumeratio Ins. Norv. men tillhör med full visshet Noriges fauna.

Pag. 337. *Phalæna Geometra vernaria* är ej den liknämniga Linnés art, hvilken ej har „to hvide og bølgagtige Striber over alle Vingerne", utan två öfver framvingarne och en öfver bakvingarne. Strøms art kan således ej vara någon annan än *Nemoria putataria* Lin.

Phalæna Geom. pulveraria är med all säkerhet den samma som Linnés art eller sednare författares *Numeria pulveraria.*

Pag. 338. *Phalæna Geom. bilineata* är också den bekanta Linnéanska arten.

Phalæna Geom. alchemillata kan icke vara den liknämniga Linnés art eller sednare författares *Cidaria rivulata*, emedan i beskrifningen ej omnämnes den ganska stora, hvita dubbelfläck, som finnes hos denna art i vingarnes inkant emellan vingbasen och det hvita tverbandet, då likväl beskrifningen omständligt redogör för den för öfrigt föga tydliga, vågformiga hvita tverlinien, som finnes nära vingarnes utkant. På grund deraf, att ifrågavarande fläckar ej omnämnas, måste Strøms beskrifning åsyfta den *Cidaria rivulata* (alchemillata L.) för öfrigt liknande *Cidaria affinitata* Steph.

Pag. 339. *Phalæna Geom. funebris* (Tab. XVI. fig. 17) är en

af Strøm ny benämnd art, hvilken karakteriseras sålunda: „seticornis, alis atris, maculis albis: superioribus tribus, inferioribus duabus“. Af de tre hvita fläckarne på framvingarne säges de två vara stora och den tredje liten. Såväl beskrifningen som figuren gifva tydligen vid handen att Författeren haft för sig *Botys octomaculata* Lin. Då likväl det af Linné gifna namnet är af sednare datum (1771) än det Strøm tillagt arten, bör den hädanefter benämnas: *Botys funebris* Strøm. (Se Schøyen: Stett. Ent. Zeit. 1879 pag. 398.)

Phalæna seticornis spirilinguis etc. är en ej namngifven art, hvarvid Faun. Svec. Edit. Ima No. 887 och Edit. IIda No. 2294 citeras. Både Linnés och Strøms beskrifningar torde afse en *Depressaria*, men det är nästan omöjligt att afgöra hvilkendera bland de hvarandra närstående arterna af detta slägte beskrifningarne tillhöra.

Pag. 340. *Phalæna Tinea pellionella* torde vara den liknämniga Linneanska arten trots beskrifningens uppgift att „i Panden sidder tvende krumme Horne“, hvarigenom palperna åsyftas. Skall härmed palpernas nedböjda form angifvas, så har uppgiften sin riktighet, men eljest icke.

Pag. 341. *Phalæna Tinea tessella* är densamma som den liknämniga Linneanska arten, men då beskrifningen är lika ofullständig, som den Linné gifver i Faun. Svec. No. 1430, kan det ej afgöras hvilken art här är i fråga, hvarföre vi uti Species Tortr. & Tin. Scand. pag. 87 upptagit Linnés bland osäkra.

Phalæna Tinea xylostella är ej Linnés art utan *Plutella cruciferarum* Zell., hvilket synes af orden: „er graa-agtig, med en, langs ad Ryggen paa begge Vingerne sneehvid, og paa begge Sider tagget, Stræg“, äfvensom af uppehållsorten: „i Haverne om Sommer-Aftener“.

Phalæna Tinea trigonella. Denna Linneanska art hafva vi uti Sp. Tortr. et Tin. Scand. upptagit bland osäkra arter, men hafva sedan funnit att dermed icke kan förstås någon annan art än sednare författares *Incurvaria pectinea* Haw., på hvilken den af Linné gifna beskrifningen fullkomligt passar. Den art, som Strøm under

det Linneanska namnet här beskrifver, är också *I. pectinea*, hvilket tydligen synes af den uppgift han meddelar om hannens antenner. Linnés benämning bör således för arten upptagas.

Pag. 342. *Phalæna Tinea Reaumurella* är utan allt tvifvel densamma som Clercks art och högst sannolikt äfven Linnés eller sednare författares *Adela viridella*. Detta beskräftas af orden i beskrifningen: „Tungen er lang og lodden". Den är ej upptagen i Enumeratio Ins. Norv. III, men hörer på grund af Strøms uppgift till Noriges fauna.

Phalæna Tinea cinctella. Denna är äfven den liknämniga Linnés art eller *Elachista cinctella (adscitella* Staint.), hvilket är klart deraf att vingarne sägas vara baktill hvitaktiga, emedan härmed kan endast åsyftas artens hvita fransar. Man skulle äfven kunna tänka på *Anacampsis vorticella* eller *A. ligulella*, men båda dessa äro dels utan hvitaktigt baktill på vingarne, emedan fransarne äro mörka, dels äro de för stora, då Strøms art deremot är „meget liden". Dessutom hafva de ingenting vid hufvudet, som kunde gifva anledning till uppgiften, att hufvudet är på sidorna „noget hvidt". Arten är ej upptagen i Enumeratio Ins. Norv. III, men tillhör faunan, såsom varande funnen både vid Trondhjem och Christiania.

Phalæna Tinea aurata är en af Strøm nybenämnd art, hvilken för närvarande torde vara omöjlig att identifiera. Uppgiften att den „er af middelmaadig Størrelse" hindrar att man kan tänka på de små metallglänsande arterna af slägtena *Nepticula*, *Argyresthia* o. s. v. Man skulle deremot förmoda att arten borde tillhöra slägtena *Adela* eller *Coleophora*, bland hvilka flera guldglänsande arter finnas, om hvilka man skulle kunna säga, att de hafva en hvit eller silfverfärgad ring vid spetsen af antennerna, men då ingenting nämnes om vingformen och antenformen endast angifves dermed, att „Følhornene ere maadelig lange", kan ingenting med visshet afgöras.

Pag. 343. *Phryganea rhombica* (Tab. XVI. fig. 18) kan till följe af figuren, jemförd med beskrifningen, ej vara den liknämniga Linneanska arten, ehuru äfven den förekommer i Norige.

Figuren visar en helt annan form af diskfläcken och anastomosalfläcken än hvad *Limnoph. rhombicus* L. eger, dessutom säges vingarnes färg vara rödbrun, hvilket ej är fallet hos nämnde Linneanska art. Deremot föreställer figuren efter all sannolikhet *Limnoph. borealis* Zett. (*L. pavidus* Hag.), på hvilken äfven uppgiften, att en eller flera hvitaktiga plättar finnas på framvingarne, fullkomligt passar, men det tillägges också, att dessa plättar ej altid äro tillstädes, hvaraf följer att Författaren sammanblandat flera arter.

Phryganea nebulosa kan ej heller vara den liknämniga Linneanska arten eller *Tæniopteryx nebulosa*, hvilken är svart med brunaktiga vingar, hvaremot Strøms art har „Hovedet og Overlivet smudsig guul" och „Vingerne guulagtige". Dessutom äro stjertborsterne hos Tæniopteryx rudimentära, hvaremot de hos Strøms art sträcka sig utanföre vingarne. Detta sednare är endast förhållandet med slägtena *Perla* och *Chloroperla*, då *Capnia* och *Isopteryx* ej kunna ifrågakomma, emedan de innehålla blott svarta eller gula arter. Strøms är nemligen svart med undantag af hufvud och öfverlif (thorax), som äro smutsigt gula. Bland slägtet *Perla* har endast *P. bicaudata* L. gulaktigt hufvud och thorax, men här äro vingarne brunaktiga; hos *Chloroperla rivulorum* Pict. är deremot kroppen brungul, hvarföre ingendera af dessa kunna vara Strøms art. *Chloroperla grammatica* Scop. har både hufvud och thorax gulaktiga, kroppen svart samt vingarne gulaktiga, hvarföre detta måste vara den af Strøm beskrifna. På Tab. XVI. fig. 19 gifver han en afbildning af arten, men af denna har man ingen ledning vid identifierandet af arten, emedan den dels är för liten, så att den snarare föreställer en *Nemura*, dels icke gifver ringaste ide om vingnervernas lopp och förgrening.

Nye Samling af det Kongl. Danske Videnskabers Selskabs Skrifter. II. Deel. Kiøbenhavn 1783.

Pag. 69. *Papilio antiopa* är den bekanta Linneanska arten.

Pag. 70. *Papilio c album*, *P. aglaja* och *P. euphrosyne* äro äfven Linnés arter. Pupan till den förstnämnda arten beskrifves.

Papilio niobe anföres med frågetecken och är funnen på ett högt fjell. Denna art är *Argynnis pales.*

Papilio jurtina är Linnés art och hannen till *Erebia janira.*

Pag. 71. *Papilio mæra.* Huruvida härmed afses *Pararge mæra* eller *P. hiera* är omöjligt att med visshet afgöra. Då vingarne säges på undre sidan vara gråaktigt bruna är det sannolikt, att sistnämnde art åsyftas.

Sphinx fuciformis (fig. 17) är *Macroglossa bombyliformis* Lin. Wallgr. (*M. fuciformis* Ochs.)

Sphinx filipendulæ, som „er funden paa et af de øverste Fjelde", är ej Linnés art utan *Anthrocera exulans.* Till och med halskragens hvita kant anmärkes i beskrifningen.

Phalæna bombyx vinula är den bekanta Linneanska arten.

Pag. 72. *Phalæna bombyx cossus* är också Linnés art. Om dess larv meddelas att sedan han om hösten inspunnit sig låg han ännu i juni följande året oförvandlad i kokongen. Efter *Plinius* anföres, att Romarne ansåg den såsom delicat födoämne.

Pag. 73. *Phalæna bombyx caja* och *Ph. bomb. coryli* äro äfven Linnés arter. Den sednare artens larv beskrifves och anmärkes, att Förf. aldrig träffat den på hassel, utan blott på björk. Fig. 18 föreställer samma art i utbildadt tillstånd.

Phalæna bomb. pudibunda kan deremot ej vara samma art, som Linné under detta namn beskrifvit, emedan den aldrig förekommer med fyra svartbruna tverlinier öfver framvingarne, såsom Strøms art skall hafva. Af samma skäl kan det icke heller vara Linnés *Ph. bomb. fascelina.* Deremot inträffar Strøms bekrifning fullkomligt med *Orgyia dispar* ♂, när med den ena tverlinien förstås den något mattare skuggning, som går tvert öfver framvingarnes disk. Någon annan art kan Förf. ej heller hafva åsyftat med de öfriga uppgifter, som beskrifningen innehåller. Denna art tillhör således Noriges fauna, ehuru den ej upptagits i Enumeratio Ins. Norv.

Pag. 74. *Phalæna bomb. camelina* (fig. 19), *Phal. noctua fuli-*

ginosa och *Phal. noct. gamma* äro alla tre de samma arter, som Linné under dessa namn beskrifvit. Den förstnämndas och sistnämndas larver beskrifvas.

Pag. 75. *Phalæna noctua interrogationis* kan ej heller vara någon annan än den som numera anses vara Linnés art, emedan beskrifningen säger att medlersta delen af vingen är mörkast.

Phalæna noctua hyemalis är en ny benämnd art, som likväl på grund af fjärilens och larvens beskrifning näppeligen kan vara någon annan än *Mamestra brassicæ* L., hvilken ej sällan varierar så att sista tverlinien på framvingarne, liksom öfriga teckningar, blott antydas genom gulaktiga punkter. Beskrifningen på både fjäril och larv är dock emot vanan så ytlig och knapphändig, att ingenting kan med visshet om arten afgöras.

Pag. 76. *Phalæna noctua gothica* är med full visshet Linnés art.

Phalæna noctua populi (fig. 24) är en nybeskrifven art, om hvilken man icke kan stadna i tvifvel. Såväl fjäril som larv beskrifvas och för den sednares lefnadssätt redogöras temligen omständligt. Redan uppgiften, att arten är af nästan samma storlek och form som närmast föregående angifver att den är närbeslägtad med den. Beskrifningen gifver ock full visshet derom att *Tæniocampa populeti* Fabr. afses, hvilket ännu mer bestyrkes af hvad som säges om larven. Arten, som ej är upptagen i Enumeratio Insectorum Norvegicorum, tillhör således med säkerhet Noriges fauna. Den bör också på grund af prioritetslagen bära det artnamn, som Strøm gifvit, emedan det af Fabricius arten tilldelade namn är tio år yngre.

Pag. 77. *Phalæna noctua rivosa* är en nybeskrifven art från Kahrses samling och föreställes på fig. 25. Den är en för oss fullkomligt obekant art, hvars beskrifning vi ej förmå tyda. Månända det är en utomeuropeisk art. Figuren tyckes föreställa en *Erastria* eller *Photedes*. Hade ej de långa antennerna funnits på figuren, skulle man kunnat gissa på en *Hepiolid*, då teckningen för öfrigt ej är särdeles olik *H. velleda* eller *H. sylvinus*. Tolkningen af arten får således uppskjutas tills närmare undersökningar skett. På ett annat ställe tyckes af Strøms yttrande följa att

åtminstone icke alla arter, som tillhörde Kahrses samling, vore från Norige. Vi känna dock icke heller någon utomeuropeisk Noctuæ-art, hvarpå Strøms figur och beskrifning kan med full visshet lämpas.

Phalæna noctua furcata (fig. 22) är likaledes en ny benämnd art, hvilken såväl figuren som beskrifningen af fjäril och larv gifva omisskänneligen vid handen vara *Cleoceris viminalis* Fabr. Det af Strøm föreslagna artnamnet är dock yngre än det Fabricius gifvit, hvadan det ej kan upptagas, ehuru det är äldre än det Borkhausen tilldelat arten *(N. saliceti)*.

Phalæna noctua ferruginea (fig. 23) är återigen en nybenämnd art, hvars larv äfven beskrifves. På grund af både beskrifningarne och figuren är den med säkerhet identisk med *Orthosia helvola* Lin. S. N. X. 507., F. S. No. 1142 *(N. rufina* L. S. N. XII. 830). Anmärkas bör likväl, att Strøm uppgifver det larven lefver på hassel.

Pag. 78. *Phalæna noctua lutea* (fig. 26). Denna nybenämnda art kan icke misskännas. Figuren föreställer och beskrifningen gifver ytterligare visshet derom att här afses *Xantia flavago* Fabr. *(N. togata* Esp.). Det enda som kunde invändas är att beskrifningen angifver tverbandet å framvingarne vara „ferruginea“, men detta öfversättes likväl af Strøm med „rødt rustfarvet“, hvilket fullt passar till arten. Fabricii speciesnamn är fyra år yngre än Strøms, hvarföre det bör vika för det af Strøm gifna.

Phalæna noctua præcox är en nybenämnd art som måste vara antingen *Xylina socia* Hufn. eller *X. furcifera* Hufn. Genom figuren 27 vinner man dock visshet om hvilkendera det är. Den visar den ringformiga fläcken på framvingarne starkt aflång och matt samt den vågformiga linien knapt antydd. Dessa karakterer tillhöra uteslutande *X. furcifera.* Larvens beskrifning, huru kort den ock är, gifver ytterligare visshet härom; likaså dess lefnadssätt. Det af Hufnagel gifna speciesnamnet är likväl äldre och bör således bibehållas. Ehuru ej upptagen i Enumeratio Ins. Norv. hörer arten således likväl till Noriges fauna.

Pag. 79. *Phalæna noctua punctata* (fig. 28a larv, fig. 28b fjäril) är återigen en nybenämnd art, som likvisst icke är annat

än den redan förut af Linné beskrifna *Acronycta rumicis*. Den af Strøm gifna figuren af fjärilen är ganska dålig och skulle likasåväl kunna föreställa *Acronycta megacephala* och detta nästan med mera skäl. Måhända har också här en förvexling egt rum emellan båda arterna hvad imago beträffar. Den beskrifning deremot som lemnas å larven tillhör utan tvifvel *A. rumicis*, oaktadt uppgiften att larven lefver på björk.

Phalæna noctua obscura (fig. 29 larven) är likaledes en nybenämnd art. Att denna tillhör gruppen *Acronycta euphorbiæ* framgår tydligen både af fjärilens och larvens beskrifning samt af figuren till den sednare, men det synes vara svårare att bestämma hvilkendera af de hvarandra närstående arterna det är. Beskrifningen af larven stämmer temligen öfverens med larven till *A. euphrasiæ*, men aldenstund denna fjäril är gulgrå och den ljusaste af de till gruppen hörande, hvaremot Strøms art är „sortegraa“ och framvingarne „meget sortprikkede og derhos glindsende“, kunna dessa arter ej gerna vara identiska. Härtill kommer vidare att fläckarne på hvarje sida om larvens svarta rygg äro enligt Strøms uppgift gula och ej hvita såsom hos *A. euphrasiæ*. Vidare omnämnes ej i larvens beskrifning den hos nyssnämnde art så starkt i ögonen fallande sinoberröda fläcken på andra segmentet, ej heller antydes den å figuren. Beskrifningen öfverenstämmer likaledes någorlunda med larven till *A. euphorbiæ*, men utom det att dennes fläckar äro hvita och ej gula samt Strøms tystnad rörande andra segmentets egendomliga fläck, hvilket gör det sannolikt att denna fläck ej finnas hos Strøms art, kan ej fjärilens svartgråa glänsande färg med de många svarta prickarne rätt väl lämpas på den blågråa färgen hos *A. euphorbiæ*, hos hvilken de vanliga tverlinierna å framvingarne äro ganska tydliga och sammanhängande så att de aldrig upplösas i blott fläckar eller prickar. Häraf följer att *A. euphorbiæ* ej kan vara identisk med Strøms art. Hvad nu återigen beträffar en tredje till gruppen hörande art, eller författarnes *A. abscondita*, så kunde visserligen dennas färg kallas svartgrå, men någon anledning att derjemte säga vingarne vara svartprickiga förefinnes icke, hvarjemte be-

skrifningen å larven icke med ringaste sannolikhet låter lämpa sig till denna art. Guenée har beskrifvit en varietet af *A. euphorbiæ* under namn af *montivaga* från Frankrikes alper, hvars färg skall vara en grå skifferfärg. Denna skulle möjligen kunnat vara Strøms art om icke all annan teckning hos denna saknades och således äfven de af Strøm så starkt framhållna svarta prickarne. Samma författare har vidare beskrifvit en varietet af *Acronycta euphrasiæ*, som han benämnt *esulæ*, som är mörkare än hufvudformen, men dock icke svartgrå, hvadan ej heller denna kan vara identisk med Strøms art. Återstår af gruppen således endast Guenées art *Acronycta myricæ* från Skottland, hvars larv har blifvit beskrifven af Buckler i the Entomologist's Monthly Magazin VII. p. 83. Denna larv saknar helt och hållet den för *A. euphorbiæ* och *A. euphrasiæ* karakteristiska fläcken på andra segmentet, hvilken äfven måste på grund af beskrifningens tystnad derom och på grund af frånvaron deraf å figuren antagas saknas hos Strøms art. Sidofläckarne äro såsom Strøm angifver gula och linien nedanom andhålen är orangeröd eller, såsom Strøm angifver, lackröd. Antager man derjemte att Strøm ansett den breda sadelformiga svarta fläck, som intager hvarje kroppsegment, så öfverensstämmer den af honom gifna beskrifning fullkomligt med den af Buckler p. a. s. meddelade. Buckler som egde tvenne larver, en från Perth-shire och en från Moray-shire, uppgifver att den förra utan åtskillnad förtärde bladen på *Myrica*, sälg och ljung, hvaremot den sednare föredrog björk. Strøm uppgifver björk och *Vaccinium*. Bucklers fjäril kläcktes den 28 Juni, Strøms åter i början af Juli eller vid samma tid som hans *Noctua punctata*. Den beskrifning åter, som sistnämnde författare lämnar på fjärilen, passar fullkomligt in på *A. myricæ* Gn., hvars framvingar äro mörkt gråblått-svartaktiga, tätt öfverpudrade med svarta teckningar och med endast otydliga spår till de vanliga tverlinierna. Således aldeles sådana, som Strøm beskrifver dem vara hos sin art. Det lider derföre intet tvifvel, att hans och Guenées arter äro identiska. Af denna undersökning framgår icke allenast, att vi hafva att inregistrera i Skandinaviens och hittills uteslutande i Noriges fauna en tills nu

bortglömd, men redan för snart etthundra år sedan väl känd art, utan äfven att det af Strøm åt arten gifna namn bör såsom äldst upptagas inom vetenskapen i stället för det af Guenée föreslagna. Buckler beskrifver larven blott såsom äldre, hvaremot Strøm beskrifver honom äfven såsom yngre. Då dess utseende vid denna ålder är ännu okänd, anse vi oss böra här meddela Strøms beskrifning: „Dens lodne Larve er i Begyndelsen kun sort, med de to Rader gule Prikker langs ad Ryggen, og en Rad af lakrøde Knoppe paa hver Side". Det öfriga af beskrifningen öfverensstämmer, såsom redan blifvit nämnt, med den af Buckler meddelade, hvarföre det ej här behöfver meddelas. Flera andra arter hafva inom gruppen Noctua blifvit tillagda namnet *obscura*, men för vår del anse vi det aldeles icke betänkligt att hafva en *Acronycta obscura* jemte en *Agrotis obscura* o. s. v. så snart dessa arter icke kunna komma att tillhöra samme slägte.

Pag. 80. *Phalæna noctua bombycina* (fig. 21) är såsom Strøm också sjelf i en not upplyser samma art som Linnés *Bombyx (Pygæra) curtula.* Larven och dess lefnadssät beskrifves.

Pag. 81. *Phalæna geometra elinguaria*, *Phalæna geometra betularia* (fig. 32) och *Phalæna geometra pusaria* äro alla tre samma arter som Linnés. Larverna till de båda sistnämnda beskrifvas och larven till *Geom. betularia* är aftecknad på fig. 32 a.

Pag. 82. *Phalæna geometra papilionaria* är icke den liknämnige Linnés art utan *Metrocampa margaritaria* Lin.

Phalæna geometra discolor (fig. 30) är återigen en nybenämnd art, men var redan förut beskrifven af Clerk och Linné. Den är nemligen *Hibernia defoliaria.* Larven beskrifves.

Pag. 83. *Phalæna geometra viridata* (fig. 34) är icke Linnés art, som ej har i kanten vågiga bakvingar, såsom beskrifningen säger och figuren visar. Detta och storleken gifver vid handen att här åsyftas Linnés *Geom. papilionaria*, ehuru i beskrifningen ej omtalas mer än en tandad hvit tverlinia. Strøm har således förvexlat Linnés *Geom. margaritaria* och *Geom. papilionaria.*

Phalæna geometra angulata (fig. 33 a. larv, b. fjäril) är en ny benämnd art, som enligt beskrifning af larv och fjäril icke kan

vara någon annan än *Selenia lunaria* Schiff. W. V. Det kan ej vara *S. bilunaria* Esp., emedan Strøm uttryckligen säger i beskrifningen att af framvingarnes trenne mörkbruna tverband närma sig de tvenne innersta mest till hvarandra, hvaremot hos *S. bilunaria* de tvenne yttersta stå hvarandra närmast. Dessutom säges vingarnes grundfärg vara ekebrun, dock ljus, hvilket man icke kan säga om nyssnämnde art. Då Strøm derjemte vid beskrifningen af larven ej omtalar den starkt i ögonen fallande, hvita fläck, som samma art eger på sjette kroppsringen, kan det ej lida tvifvel att han icke haft för ögonen någon annan än *S. lunaria.* Dennes larv lefver på björk liksom larven till *S. bilunaria.* Strøm uppgifver också björkeblad såsom larvens näringsämne.

Phalæna geometra tristata. Under detta Linneanska namn beskrifves en art, som ovedersägligen är sednare författares *Cidaria hastulata.* Strøm anser den såsom en mellanart emellan *Cid. tristata* och *Cid. hastata.*

Pag. 84. *Phalæna geometra fasciata.* Under detta nya namn beskrifves omisskänneligen den redan förut af Linné beskrifna *Geom. ocellata* S. Nat. X. 527, icke Fabricii art, som är *Cidaria montanata* W. V., Borkh.

Phalæna geom. alba. Äfven denna nybeskrifna art var fjorton år förut beskrifven af Hufnagel under namn af *Geom. bicolorata,* under hvilket namn den ock nu är känd. Strøm beskrifver pupan, hvilken han funnit i ett sammanrulladt aleblad.

Phalæna geom. miata. Under detta Linneanska namn beskrifvas de båda hvarandra närstående arterna *Cidaria siterata* Hufn. (*G. psittacata* W. V.) och *Cid. miata* Lin. (*Geom. coraciata* Hübn. Treit.), hvilket synes deraf att det heter: „Farven grønagtig (dog hos nogle mere graa end grøn) paa Vingerne“. Dock framgår af beskrifningen i dess helhet att Förf. närmast afsett den förstnämnda af de båda nämnda arterna.

Phalæna geom. juniperata (fig. 36) omfattar likaledes tvenne hvarandra närstående arter, nemligen *Cidaria juniperata* Lin. och *Cidaria variata* Schiff., hvilken sednare Förf. förmodat vara hona till den föregående, såsom man finner af följande ord i beskrif-

ningen: „hos en Deel er Farven imellem de tvende Baand lysere og noget rødgraa, og disse ere noget større end hine, ventelig Hunnerne".

Pag. 85. *Phalæna geom. autumnalis* är en nybenämnd art af gruppen *Cidaria trifasciata* Thbg. (*G. impluviata* Hübn.), hvartill hörer *C. literata* Donov. och *Cidaria sordidata* Fabr. (*C. elutata* Hübn.). Denna sednare art, som förekommer inom Sverige åtminstone ända upp i Upland samt inom Norige ända upp i Finmarken, kan svårligen vara af Strøm åsyftad, då i beskrifningen intet ord nämnes om den hvita fläck, som är belägen ut mot utkanten af framvingarne och derjemte larvens färg och lefnadssätt ej öfverensstämmer med dennas. Deremot tyckas båda de andra arterna vara afsedda i beskrifningen af fjärilen, då det heter, att den har „i Almindelighed en graa Farve paa Vingerne", men återigen „at nogle imellem Tverbaandene ere mere grønne end graa". Den beskrifning, som lemnas på larven, öfverensstämmer icke med *Cid. trifasciata*, ehuru det uppgifna lefnadssättet är fullkomligt likt dennas. Ej heller öfverensstämmer larvens beskrifning med den korta beskrifning, som Machin gifver på larven till *C. literata*. Alla tre dessa arters larver lefva i sammanvecklade blad, utom på andra träd, äfven på al, hvilket är uppgifvet af Strøm, så att denna uppgift icke heller gifver någon säker ledning før bestämmandet af hans art. Häraf följer, att det af Strøm gifna namnet, som otvifvelaktigt afser åtminstone tvenne af dessa arter, hvars larver variera lika mycket som fjärilarne sjelfve, så at Strøms beskrifning af larven mycket väl kan tillhöra endera arten, måste tills vidare anses icke gifvet, ehuru det är äldre än det af Thunberg gifna, som förskrifver sig från 1784, och det af Donovan, som förskrifver sig från 1810. Det är äfven äldre än det af Fabricius gifna, som härleder sig från 1794.

Phalæna geom. rufescens (fig. 37) är likaledes en ny benämnd art, men som endast är en varietet af *Cidaria truncata* Hufn., hvilket namn såsom äldre förblifver för arten.

Phalæna tortrix betuliperda är återigen en nybenämnd art,

men som helt och hållet sammanfaller med *Pædisca solandriana* Lin. (*Tortr. sinuana* Hübn.), mörk varietet.

Pag. 86. *Phalæna tortrix maculata* är också en ny benämnd art, men blott den hvitfläckiga varieteten af föregående.

Phalæna tortrix reticulata är en ny benämnd art, hvars bekrifning omisskänneligen afser *Teras contaminanum* Hübn., hvilket namn såsom vida yngre får vika för det af Strøm gifna, utan att derigenom någon collision med *T. sponsanum* Fabr. uppkommer, åt hvilken art Haworth gifvit namnet *Tortr. reticulana.* Detta namn är vida yngre och dessutom undanträngt genom det af Fabricius åt nämnde art gifna.

Pag. 87. *Phalæna tortrix cardui.* Äfven denna är en nybenämnd art och är med fullkomlig säkerhet samma art som Thunberg ett år sednare beskref under namn af *Tinea bjerkandrella* eller *Choreutis bjerkandrella* Wallengr. Skand. Pyral. och Choreut. i Öfvers. af Kongl. Vet. Akad. Förhandl. 1871 pag. 1059 och af Hübner aftecknats under namn af *Tortrix vibrana* fig. 202. Det af Strøm gifna namnet är äldre och bör således inträda uti sin rätt. Bjerkander hade funnit larven på *Inula salicina*; Strøm har funnit den på *Carduus (Cirsium) heterophyllus* och beskrifver dess lefnadssätt för öfrigt i likhet med Bjerkander utan att likväl meddela larvens beskrifning för öfrigt, hvilket Thunberg gör på grund af Bjerkanders meddelanden. Utomlands är larven funnen på *Inula helenium.* Arten är ej upptagen i Enumeratio Ins. Norv. men den tillhör således likväl Noriges fauna.

Phalæna pyralis grisea är likaledes en ny benämnd art, hvilken på grund af den gifna beskrifningen icke kan höra till familjen *Pyralidæ*, sådan denna nu för tiden uppfattas. Bestämningen: „palpi recurvati“ = „to opadbøiede eller krumme Horn i Panden“ gör att man skulle tänka på någon art bland familierna *Deltoidæ* eller *Phycideæ*, der åtskilliga arter med denna palpform förekomma, men på ingen enda af de för oss kända arter af dessa familier kan beskrifningen i öfrigt hvarken hvad fjärilen eller larven beträffar lämpas. Återstår således endast *Tineaceæ*, bland hvilka denna palpform ganska ofta träffas. Det vore förnämligast således bland

Gelechidæ som man borde söka Strøms art, men finnas så många arter med grå vingar, försedda med en svart punkt i midten, hvars larver äro af blek färg, med smutsigt grön och bred streck långs åt ryggen, att det är omöjligt afgöra hvilken af dessa som skulle vara den rätta.

Pag. 88. *Phalæna tinea violacea* är en nybenämnd art, vid hvars beskrifning man skulle kunna tänka på *Monochroa tenebrella* Hübn. ♀, men dels kan dennas vingfärg ej gerna kallas violett, ej heller vingarne strängt taget sägas vara „smale og spidse i Enden". Dessutom förekommer denna art på torra, högländta ställen, der al, hvarpå Strøm funnit sin art, ej gerna växer. De smala och spetsiga vingarne erindra om Gracilarierna och Coleophorerna. Bland de förra finnas inga arter, som hafva antennerna blott mot spetsen hvita äfven om vingfärgen är violett, så att redan på grund häraf uteslutas alla dessa. Bland de sednare deremot finnas åtskilliga med hvit antennspets, men de flesta af dessa hafva metallglänsande vingar. Ej mer än en art, *C. paripennella* Zell., finnes, om hvilken man kan säga att vingfärgen är violett, och det är också sannolikt att Strøms art är denna. Säkert kan det dock ej afgöras, emedan den skall hafva första halfva delen af antennerna hvit, hvaremot Zellers art har blott något öfver fjerdedelen så färgad. Hvad som nu ytterligare styrkar sannolikheten för båda arternas identitet är det, att Strøm funnit sin art på al, der också Zellers art såsom larv lefver. Då likväl saken ej med full visshet kan afgöras, är ej något namnutbyte här tillständigt.

Phalæna tinea Frischella? Med tvekan beskrifver Förf. under detta Linneanska namn både fjärilen och larven af en art *Coleophora*, som skall lefva på hassel och björk. Att denna ej kan vara den Linneanska arten ses deraf, att denna har antennerna bruna med hvit spets, hvaremot de hos Strøms art äro helt och hållet hvitringlade. Deremot är Strøms art med temlig visshet densamma som Linné beskrifvit under namn af *Tinea serratella* och hvars larvsäck förekommer på *Pyrus*, *Prunus*, *Cratægus*, *Betula* m. fl. träd. Af utländska författare benämnes den ännu *Coleoph.*

nigricella Steph., ehuru vi redan 1859 visat att arten är identisk med Linnés *Tinea serratella*.

Phalæna tinea elongella är Linnés art eller nyare författares *Gracilaria elongella*. Både fjäril och larv samt dennas lefnadssätt beskrifvas.

Pag. 89. *Phalæna tinea aurea*. Denna nybeskrifna art är icke något annat än en varietet af *Argyrestia goedartella* Lin., hos hvilken vingarnes guldglänsande färg undanträngt den hvita grundfärgen, så att denna finnes endast såsom fläckar i framkanten. Larven beskrifves äfven.

Phalæna tinea variegata är en ny beskrifven art, som till följe af den ovanligt korta och ufullständiga beskrifning, som gifves på både fjäril och larv, är omöjlig att närmare bestämma. Den tyckes tillhöra slägtet *Cerostoma*, men äfven om beskrifningen af fjärilen kunde lämpas på någon af de kända arterna inom detta slägte, kan hvarken beskrifningen af larven eller uppgiften af näringsvexten (al) dit lämpas. Det är en möjlighet att Strøm funnit larven kort före dennes förvandling till pupa, då färgen redan betydligt förändrats. Kunde detta antagas, så har Strøm sannolikt haft för ögonen någon af arterna *C. scabrellum* L. eller *C. horridellum* L. Men detta är blott gissning.

Phalæna alucita didactylites är en ny beskrifven art af familien *Pterophoridæ*. Denna art är antingen *Leioptilus scarodactylus* Hübn. eller *L. tephradactylus* Hübn., hvilka båda också äro kända såsom funna inom Norige. Beskrifningen, som förbigår de små svarta punkter, hvarmed framvingarne äro hos båda arterna tecknade, kan lämpas till båda, men då den sistnämnda är mera hvit än den andra, vore vi böjda för att anse Strøms art vara denna, då likväl Förf. säger att fransarne hos hans art äro gråa och att bakvingarne likaledes äro gråa, kan detta icke med full visshet lämpas till *L. tephradactylus*, som har dessa delar mera gulaktiga än gråaktiga, hvaremot de hos den förstnämnda arten äro gråa. Något namnutbyte är således här icke tillständigt.

Pag. 90. *Libellula ænea* är med full visshet den liknämniga Linnés art.

Libellula coerulea är en ny beskrifven art, som först långt sednare blifvit i norden af vår halfö återfunnen. Beskrifningen är så fullständig, att man ej kan misstaga sig om hvilken art, som dermed afses. Arten är identisk med *Æschna borealis* Zett., och kommer således det af Strøm gifna speciesnamnet att för denna inträda.

Libellula pumila är också en nybeskrifven art, som Ström erhållit från en Sæter-Dal och skall sakna pterostigmatikalfläck, hvilken af andra arter egas. Någon art af familien *Odonata*, hvarpå beskrifningen kan lämpas, förekommer icke inom Europa saknande vingmärke. Endast med hannarne af slägtet *Calopteryx* är detta förhållandet, men någon af dess arter kan ej med beskrifningen afses, aldenstund Strøms art skall hafva vingarne vattenklara, blott något gulaktiga når de sammanläggas. Hade Strøms art ej saknat vingmärke, skulle man kunnat tro det beskrifningen afsåg *Lestes fusca* (v. d. Lind.), men nu kan detta ej vara fallet. Det förtjener att efterforskas huruvida någon art af familien finnes inom Norige så beskaffad, som Strøm uppgifvit.

Ephemera leucophtalma (fig. 38) är en nybeskrifven art, som till följe af sina två analborster, fyra vingar och framvingarnes gula framkant tillhör slägtet *Baëtis*. Den gula, ofvantill mörkare kroppen med sin svartröda thorax visar att arten är *B. sulphurea* Müll. (*Heptagenia elegans* Eaton). Som Müllers artnamn är gifvet redan 1776, har detta företrädet framför det af Strøm arten tilldelade. Arten förekommer inom Norige åtminstone ända upp till Hammerfest.

Pag. 91. *Ephemera caudata.* Äfven detta är en ny beskrifven art, hvilkens bakvingar äro „aflange og meget smaa“. Till följe häraf tillhör arten slägtet *Centroptilum.* Arten är utan tvifvel *C. luteolum* Müll. och helt säkert beskrifven efter subimago. Müllers speciesnamn har prioritet. Arten är inom Norige på sednare tider träffad åtminstone till Alten.

Ephemera bioculata är helt säkert den liknämniga Linneanska arten eller *Cloë bioculata*, till hvilken såsom varietet hörer den i Fauna Svecica under No. 1474 af Linné beskrifna *E. fuscata.*

Enligt Strøm är *C. bioculata* äfven inom Norige den allmännaste arten.

Ephemera ciliata är en nybeskrifven art, som tillhör samma slägte som föregående och säkert sammanfaller med *C. pumila* Burm. Det är otvifvelaktigt honan till denna art som Strøm beskrifver, men då Burmeisters art sammanfaller med Linnés *E. striata* kan icke det af Strøm gifna speciesnamnet upptagas, ehuru det är äldre än det Burmeister föreslagit. Det är oss obekant om denna art på sednare tider blifvit anmärkt inom Norige.

Phryganea nigra är Linnés art af samma namn eller *Mystacides atra* Pictet.

Pag. 92. *Phryganea umbrosa* är icke den liknämniga Linneanska arten, utan på grund af fötternas färg *Holocentropus picicornis* Steph., hvilken förekommer ända upp i Lappland, men så vidt vi veta ej på sednare tider blifvit anmärkt inom Norige.

Phryganea fusca deremot är Linnés art af samma namn eller *Leuctra (Perla) fusca*.

Hemerobius perla är likaledes den liknämniga Linneanska arten eller *Chrysopa perla* Auct. recent.

Pag. 93. *Hemerobius hirtus* tillhör tydligen någon art af slägtena *Micromus* eller *Hemerobius*, sådana dessa af nyare författare blifvit begränsade. Strøm säger nemligen att tvernerverna äro vid framvingarnes framkant „todeelte“. Då beskrifningen i dess helhet icke kan lämpas till någon art af *Micromus*, måste Strøms art vara en *Hemerobius*, men att den ej är Linnés likbenämnda art är tydligt deraf att kroppen angifves vara hvit och endast ögonen svarta, hvaremot den hos Linnés art är svartbrun med gula fläckar på sidorna af thorax. Kroppens färg sådan den af Strøm beskrifves igenfinnes endast hos *H. concinnus* Steph. och *H. micans* Oliv. Vi skulle varit böjda för att anse Strøms art vara identisk med den förstnämnda af dessa båda, till följe af de båda otydliga bruna tverbanden, som Strøms art skall hafva öfver framvingarne, om icke här mötte dels den svårigheten att ifrågavarande arts ockragula färg näppeligen kunde hafva gifvit

anledning att kalla kroppen hvit, dels at samma art har brunaktiga fläckar i framvingarnes inkant, hvarom Strøms beskrifning ej nämner et ord. *H. micans* med sin blekgula kroppsfärg kan deremot mycket väl hafva gifvit anledning till Strøms uppgift om kroppens hvita färg, och under sådant förhållande afses denna arts bruna, tvåradiga trappstegsnerver genom beskrifningens „to mørke, lidet kiendelige Tverbaand". Thorax är väl hos *H. micans* på sidorna merendels rødbrun, men denna färg är likväl hos mycket unga individer föga utvecklad, så att Strøm synes vid beskrifningen hafva haft sådana för ögonen, emedan han ej nämner denna färgteckning. Det är oss obekant huruvida denna art blifvit efter Strøms tid anmärkt inom Norige och isynnerhet nordanfjells. Inom Sverige träffas den upp i landets medlersta provinser och högst sannolikt äfven uti Lappmarkerna, derifrån troligen det exemplar af arten härstammar, hvilket i Zetterstedts typsamling af lappska insekter förvaras bland *H. marginatus.*

Raphidia ophiopsis. Huruvida denna art är densamma som sednare författare ansett vara Linnés art är svårt att med full visshet afgöra, eller den är *Rh. xanthostigma.* Såvida den gifna figuren (fig. 39) är fullt naturtrogen, måste man likväl till följe af det långsträckta pterostigma antaga att Strøms art är den sistnämnda, hvilken åtminstone inom Sverige förekommer ända upp i Lappmarkerna ock sannolikt äfven är allmän inom Norige.

Nye Samling af det Kongelige Danske Videnskabers Selskabs Skrifter. III. Deel. Kiøbenhavn 1788.

Pag. 269. *Phalæna bombyx ziczac* är Linnés art af samma namn. Både fjäril och larv beskrifvas.

Pag. 270. *Phalæna bombyx dromedaria* (fig. 3 fjäril, fig. 4 larv) är likaledes identisk med Linnés art.

Phalæna noctua quercus Fabr. Syst. Ent. p. 594 är densamma som Fabricii art eller *Grammesia trigrammica* Hufn.

Phalæna noctua citrago är icke den liknämniga Linnés art utan *Xanthia fulvago* Lin. (*N. cerago* Fabr.).

Phalæna noctua pyramidea. Strøm hade funnit tvenne larver,

hvilka han beskrifver. På grund af deras pyramidformiga upphöjning baktill antog han att de voro larver till nämnde art, men de tillhörde *Endromis versicolora* Lin. Han fick af dem blott ofullständiga imagines.

Pag. 271. *Phalæna noctua persicariæ.* Fjärilen, som under detta namn beskrifves, jemte larven, som afttecknas å fig 7, är *Pterostoma palpinum* L., hvaremot under fig. 8 en larv afttecknas, som tillhør *Amphipyra pyramidea.* Af denne sednare erhölls ingen fullbildad fjäril.

Efterskrift af W. M. Schøyen.

Til Fuldstændiggjørelse af Hr. Pastor Wallengrens ovenstaaende Bearbeidelse og Tydninger af Størstedelen af de i H. Strøms entomologiske Afhandlinger beskrevne Lepidoptera og Neuroptera skal jeg her tillade mig kortelig at omtale ogsaa de resterende Arter af førstnævnte Orden, beskrevne af H. Strøm i et Par andre Bind af de oven citerede Skrifter, saameget mere som det er efter min Foranledning, at Hr. Wallengren har paataget sig at levere nærværende Bearbeidelse. Det var fra først af min Agt selv at levere en Revision af Lepidopterne i H. Strøms Afhandlinger;[1] da imidlertid paa Grund af mit til Udførelsen af de herunder nødvendige Sammenligninger m. v. desværre mangelfulde Materiale flere af Strøms Arter forbleve mig mere eller mindre tvivlsomme, tildels ogsaa ganske dunkle, sendte jeg de

[1] I mit „Suppl. til H. Siebkes Enum. Ins. Norv. I - II" (Chra. Vid.-Selsk. Forh. 1879) har jeg for de deri omhandlede Ordeners Vedkommende overalt indtaget de af H. Strøms Arter, som det efter de givne Beskrivelser har lykkedes mig at tyde. For Lepidopternes Vedkommende har jeg tidligere i „Stett. entom. Zeitung" 1879 gjort opmærksom paa, at Strøms *Geom. funebris* er identisk med senere Forfatteres *Botys octomaculata*, ligesom jeg ogsaa allerede for en Tid siden har tilstillet samme Tidsskrift en (endnu ikke trykt) Afhandling med Tydninger af flere andre af Strøms ny beskrevne Arter, hvor hans Navne have Prioritetsret fremfor senere givne Navne.

ovenfor citerede Bind tilligemed mine deri foretagne Tydninger til Wallengren, som da har overtaget at levere en saavidt muligt fuldstændig Redegjørelse for alle de i samme omhandlede og beskrevne Arter af de nævnte tvende Ordener. Som jeg af Wallengrens Arbeide finder, stemme vore Tydninger af Lepidopterne i de fleste Tilfælde overens, og selv hvor dette ikke er Tilfældet, maa jeg nu, efterat have gjort mig bekjendt med Resultaterne af hans Undersøgelser, erklære mig ganske enig i hans foretagne Bestemmelser.

De faa resterende Arter ere da følgende, beskrevne af H. Strøm under de nedenfor for hver Art med Anførselstegn citerede Overskrifter.

Nye Samling af det Kongelige Danske Videnskabers Selskabs Skrifter. I. Deel. Kiøbenhavn 1781.[1]

(Norske Insekters Beskrivelse p. 97—130).

Pag. 104: „En lodden og brun samt blaafarvet Aame med dens Sommerfugl. *Phalæna Bombyx Quercus.*" — Arten er Linnés, tydeligt afbildet (Tab. II. fig. 1—3) og beskrevet, samt hele Forvandlingen udførligt skildret. Ved samme Leilighed redegjøres ogsaa for, hvorledes det utvivlsomt er denne Spinders Cocon, hvori Forf. tidligere havde fundet de i det Kong. Norske Vid. Selsk. Skr. IV. p. 349 omhandlede Snyltehveps-Larver med deres Boliger *(Ichneumon incubitor).*

Pag. 108: „En rødgraa Aame med dens Sommerfugl. *Phalæna Geometra seticornis, alis angulatis, antice rufo-fuscis, margine semiocellatis, postice albidis cum apice fusco.*" — Arten er *Selenia tetralunaria* Hufn., tilligemed Larven, der fandtes paa Hassel, tydeligt beskrevet og afbildet (Tab. III. fig. 1—2). Angaaende disse og

[1] I samme Bind p. 387 beskrives som ny en Neuropter under Navnet *Hemerobius betulinus* med Afbildn. (Tab. V. fig. 1—5), hvorom det heder, at den „mest ligner *H. flavicans Linnæi*, men synes dog at være en ny Art". Nogen Formening angaaende denne Art kan jeg imidlertid ikke afgive, da jeg ikke tilstrækkelig specielt har beskjæftiget mig med herhenhørende Arter.

lignende Larver oplyser Forf., at Bønderne paa de Kanter pleie at kalde dem „Spandere“, i hvilken Anledning han tilføier i en Note: „Dette ganske bekvemme Ord, hvoraf jeg herefter vil betjene mig, har jeg ikke førend nylig vidst at være brugeligt blandt vore Bønder, hvilket kan tjene til et nyt Bevis, at deres Kundskab i Naturen er ofte større, endskjønt man forgjæves venter at faa den udforsket, uden ved at give sig i Samtale med dem derom.“ (Smlgn. det tydske „Spanner“, hvortil den her nævnte Betegnelse altsaa aldeles svarer).

Pag. 109: „En lodden og sortebrun Aame, gaaende paa Sneen, med dens Sommerfugl. *Phalæna Noctua rufo-fuliginosa, abdominis lateribus coccineis.*“ — Angaaende denne Art bemærker Forf. selv, at den „ligner *Phal. Noct. fuliginosa Linnæi* i meget, men synes dog i visse Stykker at afvige“. Som baade Beskrivelserne og Afbildningerne (Tab. IV. fig. 1—3) vise, er det i Virkeligheden Linnés Art eller *Spilosoma fuliginosa.* Larvernes Optræden paa Sneen i April 1774 og følgende Aar tilligemed hans Iagttagelser over deres Udvikling beskrives.

Pag. 112: „En caffebrun og gulstribet Aame, med dens Sommerfugl. *Phalæna noctua, alis luteo-purpureoque vatiegatis* (sic, NB. = *variegatis*) *postice linea undulata lutea.*“ — Som Beskrivelserne og Afbildningerne (Tab. V. fig. 1—2) vise, og som der ogsaa p. 115 i en Note under Mærket M. (rimeligvis O. F. Müller) findes anført, er den her omhandlede Art identisk med *Mamestra pisi* L., hvilken H. Strøm mærkelig nok ikke har gjenkjendt i denne Art. Foruden af Larven og Sommerfuglen leveres ogsaa Afbildning af en Snyltelarve, fundet hos Larven. Af Sommerfuglens Larve meddeles desuden anatomiske Undersøgelser, og det anføres angaaende dens Levemaade, at den „æder Elle-, Birk-, Hassel- og Selje-Blade lige godt.“

Pag. 115: „En lodden og sort samt gul-vinget (sic, NB = ringet) Aame, med dens Sommerfugl. *Phalæna Bombyx, fusco ferruginea, alis superioribus postice fuscis, fascia lucida.*“ — Heller ikke denne Art er givet noget Navn, men i en Note (uden Underskrift, men rimeligvis ligesom forrige Note forfattet af O. F. Mül-

ler) anføres dens Linnéiske Navn *Phalæna rubi*, hvilken saavel Beskrivelserne som Afbildningerne (Tab. VI. fig. 1—3) tydeligt fremstille. Om Larven anføres, at den „findes ikke alene paa Birk-, Hassel-, Vidie- og Bringebær-Træe, hvis Blade den æder, men tager og tiltakke med adskillige Græs-Arter eller Enge-Væxter, saasom *Spiræa pratensis*, *Geranium sylvat.* og flere.“ Hele Udviklingen, Overvintringen etc. er nøiagtigt beskrevet.

Pag 117: „En brun Aame siddende som en Veyr-Hane med dens Sommerfugl. *Phalæna Tortrix, alis superioribus flavescentibus, fasciis duabus ferrugineis.*“ — Om den her beskrevne Art anmærker Forf. selv i III. Del af disse Skrifter p. 265,[1] at den er identisk med „*Phalæna geometra falcataria Linnæi.*“ Saa er dog ikke Tilfældet. De særdeles nøiagtige Beskrivelser og Afbildninger (Tab. IX. fig. 1—3) hæve det over enhver Tvivl, at det er *Platypteryx lacertinaria* L. og ikke *falcataria.* Om Larvens Maade at slippe sig ned fra Bladene i en Spindetraad og igjen heise sig op efter denne, naar nogen Fare er paafærde, berettes udførligt.

Pag. 120: „En grøn med en Stjert-Spidse bevæbnet Aame, tilligemed dens Sommerfugl. *Sphinx Populi.*“ — Arten er Linnés af samme Navn og tilligemed Larven (i hvilende og krybende Stilling) afbildet Tab. VII. fig. 1 – 3. Derhos omtales ogsaa etslags Snyltehvepslarver, der undertiden i stor Mængde komme frem af Larven.

Pag 128: „En grøn knortet Aame med dens Sommerfugl.“ Arten er, som Forf. selv antager, *Saturnia pavonia* L., tilligemed Larven og Puppen med sammes Hylster tydeligt beskrevet og afbildet (Tab. IX. fig. 4—7).

[1] Sammesteds erklærer han ogsaa sin *Ph. Noctua præcox* (se ovenfor p. 12) for identisk med „*Ph. N tristis Fabricii*“, en Art, der af Werneburg (Beiträge zur Schmetterlingskunde I. p. 412 413) slaaes sammen med *Agr. simulans* Hufn. (*pyrophila* Tr.). Umuligheden af, at H. Strøms Art kan være denne, er jo indlysende nok, og Wallengrens ovenfor leverede Tydning af samme som *Xylina furcifera* Hufn. er utvivlsomt rigtig.

Nye Samling af det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs Skrifter. Andet Bind. Kiøbenhavn 1788.

(Nogle Insekt-Larver med deres Forvandlinger p. 377 – 400).

Pag. 389: „En hvid Larve i Agermuld, med den Natfugl *(Phalæna)* som deraf fremkommer.“ — Arten, hvis Larve fandtes under Pløiningen paa Agrene i Aarene 1772 og 73 og bragtes til Udvikling, er, som de givne Beskrivelser og Afbildninger af baade Larve, Puppe og Sommerfugl (Tab. VI. fig. 1—3) paa det tydeligste godtgjøre, *Hepiolus velleda* Hb., som altsaa her første Gang er afbildet og beskrevet, men uden Navn. Angaaende Puppens, for denne Slægt eiendommelige, Bevægelighed bemærker Forf.: „De fleste Pupper bevæge sig i Begyndelsen med Bagdelen, men ligge siden ubevægelige; denne derimod beholder stedse Liv og Bevægelse, saasnart den vedrøres, hvilket jeg blandt andet mærkede deraf, at, hvorvel jeg overhyllede den med Muld, arbeidede den sig dog op igjen ved at bevæge Bagdelen, og holdt sig saaledes stedse i den øverste Jordskorpe. At denne Puppe fremfor andre mig bekjendte har denne Art, kommer efter Formodning deraf, at den let kunde blive saa dybt nedpløiet i Ageren, at Phalænen siden ei kunde komme op, hvis Puppen ikke havde Liv nok at sætte sig i den rette Stilling, og saa nær under Jordskorpen, at Sommerfuglen ei skulde hindres i at flyve ud.“

Pag. 392: „En brun Spandmaaler paa Plommetræ, med den Sommerfugl, som deraf fremkommer.“ — Den her omhandlede Art, der blev fundet som Larve paa et Plommetræ 10de Juni 1771 og bragt til Udvikling 5te April følgende Aar, men med forkrøblede Vinger, kan ingen anden være end *Biston hirtarius* Cl. Den er afbildet tilligemed Larven og Puppen (Tab. VII. fig. 1—3), men Vingernes Tegning er høist ufuldkomment gjengivet som en Følge af, at disse ikke hos det omhandlede Explr. blev fuldt udviklede, saa at Pletterne paa samme, som Forf. anmærker: „kunde ikke alle vel mærkes.“

Pag. 393: „En brandgul Pindsvin-Larve med den Sommerfugl, deraf fremkommer.“ — Saavel af Beskrivelserne, der navnlig for

de noget varierende Larvers Vedkommende ere særdeles nøiagtige og udførlige, som af Afbildningerne (Tab. VIII. fig. 1—4) fremgaar, at den omhandlede Art er *Acronycta auricoma* (S. V.) F. Af Larven meddeles anatomiske Undersøgelser, og den anføres som hyppigst forekommende paa Or, skjønt ogsaa paa flere andre Slags Træer, saasom Selje og Hassel, hvorhos Forpupningen og hele Udviklingen skildres.

Pag. 396: „En grøn Græslarve med den Natfugl, som deraf fremkommer.“ — Om denne Art anmærker Forf., at den, saavidt han kan skjønne, er *„Phalæna Noctua exoleta Linnæi“*. Som hans gode Beskrivelser og Afbildninger af alle tre Udviklingsstadier (Tab. IX. fig. 1—3) vise, er det imidlertid i Virkeligheden *Calocampa vetusta* Hb., der jo forresten meget hyppig er bleven forvexlet med *Exoleta L.*, og som altsaa her første Gang er tydeligt beskrevet og afbildet. Om Larven anføres, at den „findes paa Græsset, og æder mange Slags, men især Bladene af Storkenebbet *(geranium sylvaticum)*, hvormed jeg længe har fødet den.“

Hermed er da leveret en saavidt muligt fuldstændig, samlet Bearbeidelse af alle de i H. Strøms entomologiske Afhandlinger beskrevne Lepidoptera og Neuroptera. Det vil sees, at det faunistiske Bidrag, som herigjennem altsaa for Lepidopternes Vedkommende tilflyder den i 3die Bind af Siebkes „Enumeratio Insectorum Norvegicorum“ (udgivet 1875 af J. Sp. Schneider) indeholdte Fortegnelse over Norges bekjendte Lepidoptera, er ganske betydeligt og værdifuldt, ikke alene derved, at der bliver at tilføie nævnte Fortegnelse endel sammesteds ikke anførte Arter, hvis norske Borgerret altsaa dog forlængst har været konstateret, men ogsaa ved det herigjennem vundne udvidede Kjendskab til mange andre, i nævnte Fortegnelse allerede indeholdte Arters geografiske Udbredelse m. v., idet de Trakter, hvor H. Strøm har samlet sine Arter, ellers ere blevne saagodtsom aldeles uundersøgte i lepidopterologisk Retning.

H. Strøms entomologiske Arbeider ere idetheletaget geraadede

i en saagodtsom total, men i Sandhed høist ufortjent Forglemmelse af hans utaknemlige Efterverden. Ingen skandinavisk Entomolog har tidligere agtet det ringeste paa dem. Det er først i den nyeste Tid, at en Udlænding, den utrættelige Bibliograf Dr. H. Hagen, i „Stett. entom. Zeitung" 1873 (p. 225—232) i en særdeles anerkjendende Artikel har gjort opmærksom paa denne Forskers grundige og alsidige naturhistoriske Arbeider og specielt fremhævet de entomologiske Afhandlingers Betydning. Det udtales her bl. a., at hans saavelsom enkelte andre ældre Forskeres Arbeider „ausserhalb ihres Vaterlandes, und zuweilen selbst in demselben, nicht so bekannt und verbreitet sind, wie sie es verdienen." Sandheden heraf illustreres jo paa den mest slaaende Maade derved, at vi nu allerede have faaet flere Bind af en „Enumeratio Insect. Norvegicorum", ved hvis Udgivelse H. Strøms fortjenstfulde og for Kjendskabet til vor entomologiske Fauna saa vigtige Arbeider helt igjennem sees at have været fuldstændigt ubenyttede og ukjendte![1] H. Strøm udtaler selv i Forordene til sit første Stykke om Insekterne (Trondhj. Selsk. Skr. 1765 p. 381): „om nogen skulle faa i Sinde at give os en Fortegnelse paa alle Norges levende Dyr, som *Linnæus* har gjort i Sverrig, da vilde dette og følgende Stykker uden Tvil tjene som gode Materialier, saa man imidlertid kan ansee dette lidet som en Sæd, hvoraf i sin Tid kan komme nogen Frugt", et Haab som han ogsaa udtaler ved Afslutningen af sine Afhandlinger i sidste Stykke (Kgl. D. Vid. Selsk. Skr. 1788 p. 264), og han har visseligen ogsaa fortjent at faa dette sit Haab opfyldt.

Ved samme Leilighed maa jeg sluttelig gjøre opmærksom paa

---

[1] Den eneste Notits i disse Bind af „Enumeratio", hvor H Strøms Navn nævnes (B. II p. 88 under *Aëpus marinus*), sees nemlig at være hentet ikke fra Kildeskrifterne selv, men fra Thomsons „Skand. Coleoptera", hvorfor det ogsaa her ligesom hos Thomson heder, at det var ved Bergen H. Strøm fandt denne Art, medens Strøm selv siger, at de af ham beskrevne Insekter ere „alle Søndmørske eller i det mindste Nordenfjeldske" (Kgl. D. Vid. S. Skr. III. 1788 p. 264). Dette bemærkes her, da jeg under Affattelsen af mit ovennævnte Supplement til Siebkes Arbeide forglemte at gjøre opmærksom herpaa.

en Feil, der er indløbet i Dr. H. Hagens ovennævnte Artikel i Stett. entom. Zeit. 1873, med Hensyn til den sammesteds leverede Oversigt over H. Strøms entomologiske Skrifter. Her anføres nemlig (p. 231) Strøms to Afhandlinger i Kjøbenh. Vidensk. Selsk. Skr. 1765 T. 9 p. 572—595 og 1768 T. 10 p. 1—28 kun som Optryk af de i Throndhj. Selsk. Skr. 1765 og Kgl. Norske Vidensk. Selsk. Skr. 1768 indeholdte (oven citerede) Afhandlinger, medens de i Virkeligheden begge, ligesaa vel som alle de øvrige, ere ganske særskilte Arbeider og, hvad Indhold angaar, Intet have tilfælles med de to sidstnævnte Stykker. Antallet af H. Strøms specielt entomologiske Afhandlinger bliver følgelig ikke som af Dr. Hagen opgivet 6, men 8, og til den af Hagen (a. St. p. 227—280) leverede Fortegnelse over alle de af Strøm beskrevne Insektarter bliver at tilføie følgende, i de to heromhandlede Stykker beskrevne og afbildede Arter: 1 *Lepisma*, 3 *Poduræ*, 1 *Formica* og 1 *Musca*, hvorved det samlede Antal bliver 393, deraf 115 afbildede og Forvandlingen beskrevet hos 94.

3 2044 107 289 399

